

kees roorda

finster stimmen

Personen

Vader ongeveer vijftenzestig jaar oud. Hij rookt een sigaar

Moeder ongeveer zestig jaar oud. Haar handen onrustig op tafel, waarin een zakdoek gekneld. Op tafel een stomende pan soep

Broer ongeveer dertig jaar. Hij draagt een uniform

Zus ongeveer veertig jaar. Ze verbergt haar gezicht onder het haar. Ze spreekt met een hoge stem, alsof er iets binnenin kapot is

De vierkante ruimte bestaat uit vier kamers, opgetrokken uit witte lakens. Hiertussen bevinden zich twee lange gangen waarlangs het publiek per koppel (man, vrouw) de kamers wordt binnengelaten. De acteurs richten zich tot de man van het publiek. Na elke monoloog is er een korte onderbreking waarin het koppel verandert van kamer.

1

vader

Ik weet niet meer, zover als dat ik het weet.

Wij? Hier?

Weet ik geeneens.

Heb ik gewoonweg vergeten.

Koud.

Zal ik het raam?

Het jankt erover.

Zal wel gaan regenen. Straks.

Hij zou het repareren.

Je broer.

Het dak.

Windbuil.

Ze zeggen... ze verwachten een storm.

Dat zeggen ze.

Minstens windkracht tien. Minstens.

Op de schaal van Beaufort.

Bestaat dat nog? Beau-fort?

Zal zo wel gaan regenen.

Was op 't drafcentrum.
Vanmorgen.
Bestaat ook niet meer.
Een zwemparadijs zegt het nu.
Stel je voor, jezelf baden op de stal van lady Bonfire...
Ken je die? Ken je die niet?
Nou die kon dansen, die heeft wel vier...
Zegt jou zeker niks. Wel?
Bonfire.
Nakomers.
Mooi beestje hoor, zeker mooi beestje.
Dichtgooien, afsluiten.

Alles verandert zo vlug.
Dat we de verandering als verandering
niet eens herkennen.
Zo gaat dat jonkje.

Wat kijkst?
Je bent toch niet bozig, benst wel?
Heb je mem al gezien?
Dacht ik wel.
Had ik wel gedacht.
Janke zeker?
Het komt van dat ze het niet weten mocht.
Toen ze thuiskwam.

Opdat ze van niks wist.
En maar vragen en maar vragen.
Ik zei niks. Ik zweeg als een beest.
Je broer.
Zo hoorde ze 't.
Hij heeft alles verzegd.
Zodoende.
Nou weet je het.
Door je broer.
Windbuil.
Kwam op straat kennisje tegen, zegt ie,
hoe gaat het met uw zoon, zegt ie.
Zeg ik niet zo best, heb ik gezegd,
we hebben 'm moeten laten inslapen.

Was het maar waar.
Had ik 'm maar laten inslapen.
Jij niet.
Jij bent anders.

Alles verandert zo vlug dat ik de verandering niet eens meer
herken.
En ook jij bent nu voor mij een vreemde.

Heb ik je hard geslagen?
Hier, deze kamer, die dagen?

Had ik niet doen moeten.
Nee, beter van niet.
Zeg je nu.
Maar ja zo ging dat.
Gebeurd is verbeurd.
Zo is dat.
Jij was bozig.
Janken.
Jongens janken niet.
Dat is vragen om problemen.
Aan je bloedeigenste bloed moet je niet komen.
Dat is slecht.
Daar komen ongelukkige kinderen van.
Daar blijf je met je fikken van af.
Van zus.
Weet je wel.
Hoef ik je niet meer te zeggen.
Wel?

En dat je van huis moest dat meende ik niet.
Heb ik nooit zo gezegd.
Kwam van het vuur in 't bloed.
Daarvan kwam dat.
Van de jenever.
Voel ik me verkeerd onder. Nog steeds.
Moeten we maar niet meer aan denken.

Zout over alles.
Vergeten we gewoon.
Gaan we gewoon weer verder.
Doen we ofdat er niets gedaan is.
Kom je gewoon weer hier wonen.
Kom je gewoon hier eten.
Met je famke.
Zijn we weer vrienden.
Praten we nergens meer van.
Is het weer van vroeger.
Roken we een sigaar.
Nemen we d'r nog eentje.
Zo lang het nog gaat.
Zo lang als het kan.
Zout erover.

2

na een lange stilte

moeder

Ja.

Och Here ja.

Precies.

Precies heit.

Van vroeger.

Niet nu nee.

Nee, Godhereme.

In de verste verte niet.

Maar...

Zoals je kijkt uit je ogen.

Naar mij.

Heremegod, lieve Here.

Wie had dat ooit bedacht?

Dat ik dit nog mocht bezien.

Heden ten dage.

Wie moet ik daarvan bedanken?

Eet!

Eet maar op.

Dat is alles voor jou.

Dat eette je vroeger ook al zo lekker.

Heb ik helemaal voor jou gemaakt.

Waar heb je geweest?

Ver?

Ze zegden helemaal Indonesië.

Zegden ze.

Zeker mooi weertje daar.

Zeker vreemd eten daar.

In de buurt zegde niemand ooit wat.

En ook geen kaartje.

Zodoende.

Wat waait het niet?

Gaat vast regenen, verwed ik me om.

Maakt mij niks meer uit.

Mag van mij zo gebeuren.

Nu jij hier bent.

Wel eten hoor.

Is allemaal gezond.

Is niks niets vreemds aan.

Je moet wel eten hoor.

...

Ze deden je was dood.

Niemand sprak meer.

Heb ik nooit in geloofd.
Dominee ook niet.
Die wist vanzelfs beter.
Een professioneel geheim had ie.
Met God.
Fluisterde ie dan.
Geloofde ik ook niet, trouwens.
Jank je nu? Skot?
Vraag ik te veel?
O nee, gewoon, ik dacht even...

En je broer die heeft toen iets gezegd.
Iets allerverschrikkelijkst.
En je vader die zei amen.
Heb ik naar boven gegaan.
Schreeuwde ik en schreeuwde ik!
Zeven jaar.
Boven.
Heb ik...
In mijn broek geplast.
Van wat ik hoorde.
Van verdriet. Of bang. Of allebei.
Neemst mij dat kwalijk?
Kon ik toch ook niks aan doen?
Nu ben ik er toch?
Voor jou.

Je moet wel eten hoor.
Ziet er zo armoeiig uit.
Mager.

En toen werd het stil.
Hoorde ik niks meer.
Mocht ik niet meer d'r van praten.
Van jou.
Van Heit.
Komt van de alcolische dingen, die hij drinkt.
Dat hij zo is.
Daar ben ik zeker van.
Was vroeger anders, was hij heel anders. Godhereme.

Je ziet er knap uit.
Met je dure kleding.
Zeker gekocht daaro?
Zeker goedkoper daaro?
Moet je je broer zien.
Die verdient een aardig centje.
Die is professioneel soldaat.
Die moet naar van alles vliegen.
Die moet alle soorten mensen redden.
Tegen het terrorisme.
Die vliegt in een helikopter.

Wie had dat bedacht?
Gevaarlijke dingen.
Maar heit zegt, het is zo het beste.
Voor hem.
Wordt hij een mens van.
Hij bedoelt vanzelftespreken een man,
weet ik ook wel.
Maar toch.

Moet je niet bozig van worden.
Dat ik jank bedoel ik.
Dat komt van blijdschap.
Daarvan komt dat.
Dat ik om je geef.
Omdat je weerom bent.
Van weg.

Heb je zus al wel gezien?
Die is verloofd.
Een hele nette man is ie, iets met de zaken.
Draagt mooie pakken.
Komt hier niet veel over de vloer.
Heeft het te druk denk ik.
Met al die zaken.

Is alles toch nog terecht gekomen.

Is zij toch ergens terecht gekomen.

En jij ook.

Komt alles toch nog op de potjes terecht.

Wie had dat kunnen bedenken.

Wie moet ik daar van danken?

3

broer

Zo. Daar benst dan.

Op z'n eind.

Zal ik...

Ja, doe ik gewoon.

Hij geeft hem een hand.

Zietst er goed uit.

Werkelijk. Een hele kerel.

Goed gegaan zeker, goed geboerd zeker?

Zeker, kanst wel zien.

En dat?

Je wijf?

Zo zo...

Pracht exemplaar.

Leuk dingetje.

Serieus.

Waar hebst dat opgeduikeld?

Verderop?

Waarst altijd al handig in.

Opduikelen.

Gevoel van tijd.
Charmant, mooi en zo praten.
Zoals ik al zei; een hele kerel.

Moet zo weg.
Heb dingen te doen.
Van die dingen.
Kenst wel.
M'n maten.
Spijtig maar 't is zo.
Ik word verwacht.
Volgende week is 't zover.
Tegen het terrorisme.
Daarvoor is het.
't Is voor de vliegende brigade.
Moeten een aantal zaakjes daaro regelen.
In het geval van...
Je weet maar nooit.

Niks voor jou hoor.
Nee, je bent niet het type.
Met je mooie handjes.
Niks voor jou.
Jij kunt nog geen lammetje kelen, kenst wel?
Nee jonkje, niks voor jou.
Rokend bloed, slachtvelden.

Waarom benst werom?
Voor die ouwe?
Die ouwe die is voorbij.
Die is over en sluiten.
Die heeft de grote K.
Dat is verloren tijd.
Zegt dokter.
Jammer maar ja.
En die andere die moet dan weg.
Is al geregeld.
Voor d'r eigen bestwil.
In een leuk appartementje.
Daar kan niks meer aan gedaan worden.
Jij ook niet.
Denk erom!

Ik zal er niet teveel... erom ronddraaien.
Jij benst hier niet welkom.
Het hele huis stinkt ervan.
Jij komt hier niet gelegen.

En zeker denken dast alles pakken kunst.
Dast alles bekrijgst.
Mooi niet.
Ik heb hier alles opgepoetst.
Op m'n eentje.

Samen met zus.

Dat hebben we allemaal met liefde opgepoetst.

Zonder jou.

Stront.

Dat ben je.

Een dun hoopje stront.

Met je gore praktijkjes.

Als ik niet professioneel was...

Dan had ik je eigenstehandig om het leven gebracht.

Dan had ik die tanden uit je bek getimmerd.

Dan had ik je met deze handen gecastreerd.

Oppassen jij!

Jij komst hier niet gelegen.

Je hebst dit huis ontheiligd.

Moest het zelf ook maar weten.

Wij hebben hier geleefd.

Ik was hun steun en toevertrouwen.

Ik heb het hier aan de praat gehouden.

En nu komst jij van weet ik waarvan.

...

Ik moet weg.

Ik word verwacht.

Heb belangrijkere dingen om m'n kop.
Moet vechten.
Onze principes staan op 't spel.
Zodoende.
En als ik weerom ben, benst weg.
Dat is zo afgesproken.
De familie.
Zo is het.
En neem dat dingetje maar met je mee.
Dan zal ze leren, dan zal ze weten.
Of wat of een kerel dast benst.
Een hele kerel.
Een heel typ.
Daar komt zij nog wel es achter.
Reken je daar maar op.

zus

Ik wist wel dat je zou komen.

Wist ik wel.

Ik wist wel dat je weerom zou komen.

Wist ik.

Er is zoveel gebeurd.

Te veel?

Geen mond kan dat beschrijven.

Ik wist wel dat je weerom zou komen,
voor mij.

Om mij te halen.

Maar nu is het te laat.

Alles is te laat.

Ik ben te laat geboren.

Ik ben te laat opgestaan.

Ik ben gewoon te laat.

Voor alles te laat.

Wat jij niet weet met geen mond
is dat te beschrijven.

Toen jij van hier ging.

Wat moet ik zeggen?

Eerst zagen ze het niet.
Ik droeg toen hele grote jurken.
Niemand mocht het ommes weten.
Eerst zagen ze het niet.
Maar toen ze het zagen, was het te laat.
Moest ik een tijdje binnen wonen.
Voor een tijdje.
Ergens, weet ik niet... Wil ik niet meer.
Mocht ik niet naar buiten komen.
En toen komt de nacht.
Binden ze me vast.
Brengen ze me uit de buurt.
Sloegen ze me.
Lopen over me hinne.
En zo is het gekomen.
Is het weg.
Foetsie, verdwenen.
Niemand mocht het ommes weten,
niemand mocht het ommes zien.
Wat meer moet ik zeggen?

Prikkeldraad.
Prikkeldraad om me hart.
Zo voelt dat.
En toen ben ik gestorven.
Samen met ons kindje.

Ben ik gaan liggen in 't graf.
Met haar.
Is de liefde gaan bloeien.
Niet bloeien, niet bloeien: bloeden.
Wat meer moet ik zeggen?
Er is als zoveel gemorst.
Om niets.
En jij kwam niet weerom.

Misschien hebben ze gelijk.
Misschien goed aan gedaan.
Misschien.
Jij en ik.
Was ommes toch niks geworden.
Als in de hemel.
Zoveel geluk kan een mens toch niet dragen.
Is voor ons, voor ons niet weggelegd.
Wat meer moet ik zeggen?

Morgen zeg ik je, morgen is maar een vandaag.
Morgen is morgen niet meer.
Want jij bent weerom.
En ik ben dood.
Van jou.
Van binnen.
Nee, morgen is morgen niet meer.

We zijn te vroeg geboren.
We zijn te vroeg opgestaan.
We zijn gewoon te vroeg.
Voor alles te vroeg.
Wat meer moet ik zeggen?

Allen nog dit.
Jij bent weerom.
En ik zal altijd welkom zeggen.
Alleen dat.

Wat meer moet ik zeggen?

www.tryater.nl

Finster Stimmen ging in 2002 in het Veem-
theater in Amsterdam in première, waarna het ook op Oerol/
Terschelling stond.

Kees Roorda (Leeuwarden, 1967) is toneelschrijver en regisseur.

Roorda studeerde Nederlandse taal en letterkunde aan de Rijksuniversiteit Groningen en aansluitend de opleiding Kunst en Kunstbeleid. Hier ontdekte hij zijn voorliefde voor toneel. Hij maakte zijn eerste voorstelling, *Glück* van Maximilian Dauthendey, en liep stage bij Gerardjan Rijnders en Ivo van Hove.

In 1996 werd hij uitgenodigd om deel te nemen aan de Jekerstudio Maastricht en vervolgens om te studeren aan Dasarts - Amsterdam School Advanced Research in Theatre and Dance Studies. Hij richtte in 2004 samen met enkele zielsverwanten The Glasshouse op, dat voorstellingen maakte met acteurs, filmmakers, componisten, musici, beeldend kunstenaars, dichters en rappers. Soms op locatie, soms binnen de muren van het theater. Na *Finster Stimmen*, dat Schauspielhaus Kiel in 2010 op het repertoire nam, is *De Wouden* de tweede tekst van Roorda die door een ander gezelschap wordt opgevoerd

www.keesroorda.nl

Toneelwerk

De Wouden - 2015

Eclips - 2010

Waterkou - 2009/2010

Melk en Bloed - 2008

Surrender - 2007

The Shooting Gallery - 2006

6° - een theatrale installatie - 2005

E-21 - 2004

Finster Stimmen / Toxic Voices - 2002

Aan wie? - 2002

Vulkaan - 2001

Tsjoenderij - 2001

Een Witte Ballade - 1999

Tomorrowland - 1997